2024-11-20
Dnr 2024/0960

NORBERGS
KOMMUN

Riktlinje för taxa vid provisorisk dödsboförvaltning och gravsättning med stöd av Ärvdabalken och Begravningslagen

Norberg kommuns styrdokument kan delas in i tre grupper: reglerande, normerande och aktiverande.

1. **Reglerande** styrdokument förtydligar ansvar och befogenheter.
2. **Normerande** styrdokument förklarar kommunens förhållningssätt.
3. **Aktiverande** styrdokument förklarar önskat läge som vi vill befinna oss i inom specifika områden eller verksamheter.

Matrisen nedan förklarar vilka dokument som hör hemma i vilket sammanhang:

	Reglerande	Normerande	Aktiverande
Övergripande	Arbetsordning	Policy	Strategi
Allmän	Reglemente	Riktlinjer	Handlingsplan
Detaljerad	Delegationsordning	Regler	Verksamhetsplanering

Hämtat ur Riktlinjer för styrdokument, Dnr NBGK 2023/0787.

Beslutad av:

Datum:

Dokumentets giltighet:

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte....4
Ansvar....4
Provisorisk dödsboförvaltning....4
Gravsättning....4
Avgift....5
Rätten till ekonomiskt bistånd för kostnader kopplade till en begravning....7

Bakgrund och syfte

Syftet med denna riktlinje är dels att ange vilket ansvar kommunen har för provisorisk dödsboförvaltning enligt Ärvdabalken och för gravsättning enligt Begravningslagen dels att tydliggöra på vilka grunder kommunen tar ut avgifter för dessa åtaganden. Rätten till ekonomiskt bistånd för begravningskostnader regleras av Socialtjänstlagen och beskrivs endast översiktligt i denna riktlinje. Rutiner för själva handläggningen av dessa ärenden fastställs av socialkontoret.

Ansvar

Provisorisk dödsboförvaltning

Utgångspunkten när någon avlidit är att den avlidnes anhöriga i första hand ska förvalta och avveckla dödsboet samt beställa begravning. Finns det efterlevande make eller sambo, arvingar eller universella testamentstagare är det någon av dessa som ombesörjer att dödsboet förvaltas och att en bouppteckning kommer till stånd. När det saknas kända dödsbodelägare, vid tidpunkten för ett dödsfall, har socialnämnden i en kommun, ansvar för provisorisk förvaltning av dödsboet. Detta framgår av Ärvdabalken 18 kap. 2 § där socialnämnden anges som ansvarig för detta åtagande. Kommunfullmäktige behöver således inte fatta något särskilt beslut om vilken nämnd som ska ha ansvaret för provisorisk dödsboförvaltning.

Socialnämndens uppgift blir att hitta dödsbodelägare och om sådana finns, lämna över dödsboet till dem. Under tiden har socialtjänsten ansvar för en provisorisk dödsboförvaltning. Finns inga dödsbodelägare blir Allmänna arvsfonden dödsbodelägare.

Om det visar sig att den avlidnes tillgångar inte överstiger kostnaderna för begravning, kan man i stället för bouppteckning göra en dödsboanmälan. Detta är en betydligt enklare handling där man endast konstaterar att det inte finns något överskott. En dödsboanmälan skall hanteras av den kommun där den avlidne är folkbokförd. Det är bara kommunernas socialnämnder som får göra en dödsboanmälan (20 kap. 8 a § första stycket ÄB). Dödsboanmälan kan göras till kommunen av dödsbodelägare eller direkt av kommunen i samband med en provisorisk dödsboförvaltning. En dödsboanmälan skall lämnas till Skatteverket för förvaring, inom 2 månader från dödsfallet, men en socialnämnd kan lämna dödsboanmälan senare om den finner det lämpligt.

Gravsättning

Bestämmelser om kommunens ansvar för gravsättning finns i 5 kap. 2 § Begravningslagen. Kommunens ansvar för själva gravsättningen uppkommer då det inte finns någon som tar ansvar för att den avlidne gravsätts. Ansvaret för gravsättning ligger enligt lagen på kommunen varför kommunfullmäktige bör utse en nämnd som ska fullgöra kommunens ansvar på detta område. I Norberg har Socialnämnden detta uppdrag. Kommunens ansvar för själva gravsättningen är lika oavsett om den avlidne har omfattats av den begravningsavgift som tas ut i taxeringen eller inte. Skillnaden i dessa fall påverkar dock den ersättning som kommunen kan komma att betala som ersättning till den som är huvudman för begravningsplatsen. När det gäller gravsättning har kommunen endast ansvar för själva gravsättningen. De kostnader för gravsättning som kommunen kan ersätta inskränker sig därför till de kostnader huvudmannen har för att gräva ut plats i marken, nedsänka stoft och sedan lägga tillbaka jorden.

Avgift

Kommunen har enligt 18 kap 2 § Ärvdabalken rätt att ta ut en avgift för provisorisk dödsboförvaltningen. Kommunen har även rätt att ta ut ersättning för handläggning och omkostnader i samband med gravsättning vilket framgår av 5 kap. 2 § Begravningslagen.

När ersättning tas ut bör självkostnadsprincipen i 2 kap. 6 § kommunallagen beaktas. Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga kommunens självkostnader. Även om rätten att ta ut ersättning följer av lag behöver kommunfullmäktige ta ställning till den principiella frågan om kommunen skall göra så. Ersättning av dödsbo för kostnader kan endast tas ut om det finns tillgångar i dödsboet.

När kommunen behöver ta ansvar för att gravsättning sker beror kommunens kostnad på om den avlidne är folkbokförd och taxerats för begravningsavgift eller om så inte är fallet. Är den avlidne inte folkbokförd i Sverige står kommunen för den avgift som huvudmannen för begravningsväsendet har för gravöppning, nedsänkning av stoft och ifyllande av grav. Finns dödsbodelägare debiteras även denna kostnad dödsboet.

För provisorisk dödsboförvaltning och för handläggning kring gravsättning är det rimligt att den avgift som tas ut baseras på kostnader för handläggning i form av personal- och personalomkostnader. Till detta kan läggas på overheadkostnader i form av lokaler, arbetsledning, administration, material. Timkostnad för handläggare multiplicerat med den faktiska tid som nedlagts är då en rimlig beräkningsgrund. Har kommunen utöver handläggning haft andra direkta utlägg kan dessa läggas till. Provisorisk dödsboförvaltning är inte myndighetsutövning och mervärdesskatt ska därför betalas på den ersättning som kommunen har rätt att ta ut för dessa tjänster, enligt Skatteverket.

Med utgångspunkt från ovan beskriven beräkningsgrund föreslås en taxa för handläggning som utgör 0,90 % av prisbasbeloppet plus moms. Andra faktiska utlägg kommunen har haft, exempelvis utgift för gravsättning av person som inte är folkbokförd i Sverige, läggs till med faktiskt belopp. Med en koppling till prisbasbeloppet kan timtaxan följa kostnadsutvecklingen i samhället.

Nedan följer en redovisning av vad en socialsekreterare inklusive personal och overheadkostnader, i snitt uppgår till per timme. För att avgiften på ett konsekvent sätt skall följa kostnadsutvecklingen har taxan för 2025 även räknats om till procent av prisbasbeloppet.

Beräkning baserat på	Belopp
Månadslön inkluderat PO (2024 års snittlön för socialsekreterare uppräknat med 3%)	57 543
OH kostnader såsom lokaler, administration arbetsledning, material	26 816
Kostnad per timme	527,00
Prisbasbelopp 2025	58 800
Procent av prisbasbelopp	0,90 %
Taxa per timme 2024	527,00

Moms 25 %	131,00
Timkostnad total	658,00

Beräkning
Timtaxa Kostnad socialsekreterare per timme inkluderat PO samt OH=5527vilket motsvarar 0,9 % av prisbasbeloppet 2025 (58 800 kr) Moms 25% =131,00 Total timtaxa = kr 658,00

Taxa per timme är 0,9% av prisbasbeloppet, se tabell ovan. Avgiften följer prisbasbeloppet för att följa kostnadsutvecklingen.

Rätten till ekonomiskt bistånd för kostnader kopplade till en begravning

Om det inte finns medel i dödsboet för att bekosta det som ingår i en begravning kan dödsboet ansöka om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen. Förutom att respektera religion och traditioner behöver socialnämnden vid prövning av an sådan ansökan ta hänsyn till faktiska förutsättningar och kostnader för olika åtgärder på orten. Kistläggning, enklare kista, enklare begravningsdekoration, begravningsförrättare, gravsten med inskription, vissa transporter samt enklare förtäring i samband med ceremoni är det som normalt beviljas.